

Rapport fra Libanon
Af Torbjørn Ydegaard.

Fra den 7. til den 14. februar var jeg i Libanon for på vegne af Læsø Menighedsråd at forberede en fællestur dertil senere i år. Det blev nogle indholdsmættede dage, dels i Beirut sammen med pastor Linda Macktaby og hendes mandskab og dels i Zahle sammen med pastor Ramzi Abou Assali og hans hustru Daisy. Begge præster var på Læsø i 2019, så de er ikke helt ukendte på og med øen.

Jeg så og lavede aftaler om besøg på alt fra vuggestuer til alderdomshjem (ikke plejehjem!) og med kirke ledere med fokus på dialog religionerne imellem – og i Libanon er der flere religiøse grupperinger, end man kan forestille sig! Store historiske sightseeing-steder, som det romerske tempelkompleks Baalbek og oldtidsbyen Byblos, blev jeg heller ikke snydt for. De steder og flere andre, bl.a. Kana hvor Jesus gjorde vand til vin, skal vi se på fællesturen.

De store søjler i det romerske tempel i Bakaa-dalen

Det var dog noget helt andet end formelle møder og turplanlægning, der gjorde rejsen til Libanon til noget helt særligt for mig. Endnu engang måtte jeg erkende, at vi i Nordeuropa, modsat så mange andre steder, lever i et smørhul, i en velstandens provins skærmet mod fattig-dommens fornedrelser. Vi betaler vores skat i over-bevisning om, at vore politikere bruger pengene med omhu. Vi har tillid til dem, også selvom vi ikke er politisk enige med dem. Vi er blandt de lykkeligste folk i verden.

Linda og Torbjørn

Det helt særlige var først og fremmest mødet med Linda. Hun er en kvinde med et enormt engagement i det sociale arbejde og med en gennemslagskraft som få andre. Hun får ting til at ske, som andre end ikke tør Libanon. *Blessed School* for børn med særlige behov og børnehjemmet *Home of Hope* styrer hun med hård men meget kærlig hånd. Med de mange andre punkter på hendes dagsorden foregår styringen af både store og små ting de to steder oftest over mobilen, der er livsnerven i hendes arbejde. På fællesturen indlægger vi besøg og arrangementer med børnene begge steder.

Lindas fokus er som sagt på det sociale arbejde. Behovet for hjælp er stort i et land som Libanon (som det er stort set i hele Verden udenfor Vesten). Landet er ved at kollapse under vægten af årtiers elendige politiske ledelse, regeringschefers tyveri af bankernes pengebeholdninger og favoriseringer af egne religiøse grupperinger. Vekselkursen mellem den libanesiske lira, som alle lønninger udbetales i, og amerikanske dollars, som alle priser beregnes ud fra, steg fra 60.000 lira pr. dollar til 70.000, den uge jeg var i landet. De sidste år er folks købekraft således svundet ind med mere en 90%. Det kan ingen klare!

Derfor har jeg aftalt, at deltagerne på fællesturen vil donere et dagsværk til tilberedelse og omdeling af 3.000 måltider til værdigt trængende! Ud over det meningsfulde i donationen, er det også en fin anledning til at lære nogle lokale at kende.

Den stærkeste oplevelse på turen var dog historien om de to brødre – en historie, der samtidig viser Linda i aktion. Allerede dagen efter min ankomst til landet ringede Lindas telefon. Politiet havde i en lejlighed fundet to drenge, der i årevis havde været lænket og tortureret, blandt andet med elektriske stød, af deres far og stedmor. Kunne Linda ikke tage sig af drengene, for 'systemet' kunne i hvert fald ikke? Og jo, selvfølgelig kunne Linda det!

Første møde med drengene på hospitalet, hvor de er indlagt, er på alle måder både rystende og hjerteskrærende. Især den ældste af drengene er enormt påvirket. Selvom han er 13 år, er han af vækst som en 7-årig. Han er udsultet og uden muskelmasse på krop og lemmer. Han ligner en kz-fange. Hospitalet ville behandle hans underernæring med et drop. Men det var ikke muligt, for der er intet at stikke nålen ind i!

Kroppen er dækket af sår og blå og brune mærker og håret er tyndt, forpudset og stritter i alle retninger. Lægeundersøgelser viser et par dage senere, at skelettet har mange frakturer, der aldrig er blevet behandlet, men som har fået lov til at gro sammen, som bedst de kunne. Intet under, at drengen er hjulbenet og ikke kan gå ordentligt!

Se: <https://fb.watch/iMEtyzd9Bc/?mibextid=qC1gEa>

Hospitalet kan kun tilbyde den allermest nødvendige pleje. Så ind imellem turplanlægningens møder og aftaler på kontorer og smarte caféer må vi handle ind til drengene – sæbe, shampoo og deodoranter, lidt legetøj og lidt spiseligt, men ikke for meget før vi har diætistens ord for, hvad de kan tåle – og op og aflevere tingene til dem. Så det bliver til flere hospitalsbesøg hver dag.

Linda bliver på et tidspunkt bedt om at skaffe en halskrave til den ældste af drengene, for han har skader på nogle nakkehvirvler. Da det er et muslimsk hospital, bliver vi henvist til en forretning i et meget konservativt muslimsk område, der for både undertegnede og psykologen Gabrielle, der arbejder sammen med Linda, føltes noget 'udfordrende'. Ikke desto mindre insisterer forretningsindehaveren, da han hører historien og ser Lindas præsteflip, på at sælge støttekraven til halv pris – "Du er ikke det eneste gode menneske i Libanon", er argumentet! Som Martin Luther King Jr. sagde det: "Man bekæmper ikke mørke med mørke, men med lys. Man bekæmper ikke had med had, men med kærlighed!" Så lærte vi det.

Selvom det var rystende at opleve de to drenge, betød det, fordi jeg sammen med Linda kunne bidrage med hjælp og penge – at vi gjorde noget – at oplevelsen blev noget af det mest meningsfulde, man kan tænke sig. Og det meningsfulde, der overskrider éns personlige tilfredsstillelse, er én af de stærkeste former for glæde! Derfor den planlagte donation af arbejdskraft til bespisning af de trængende.

Storebror Himar og Torbjørn -Himar har fået nye sko!

Drengenes sovesal på Home of Hope

Problemet for Linda er nu at finde et mere blivende sted til drengene. De er endnu for skrøbelige til at bo på Home of Hope – de har brug for ro, regelmæssighed og nogle ganske få gode plejere omkring sig, så de kan komme lidt til hægterne, genskabe tilfiden til andre mennesker og gradvist lære at begå sig i samfundet. Institutioner af den slags er vanskelige at finde i Libanon, for de findes ikke. Resultatet kan blive at leje en lejlighed og ansætte personale. Men det vil koste mange hundrede dollars om måneden, og de penge har Linda ikke!

OBS: Linda har nu fundet et sted til drengene, men jeg ved endnu ikke så meget om det.

Sammen med Ramzi besøgte jeg den evangeliske kirkes to skoler i henholdsvis Zahle og Cap Elias. Det er flotte moderne skoler, der tydeligvis henvender sig til det bedre borgerskab – hvis der overhovedet er sådan et tilbage i Libanon. Med hans kone, Daisy, der er gymnasielærer, fik jeg en lang snak om skolernes reelle situation: Med en månedsløn, der svarer til 40 \$ eller 275 kroner, er det vanskeligt at fastholde en kvalificeret lærerstab. Mange – alle? – må have arbejde ved siden af, for at have råd til at være lærer. Og med de mange religiøse grupperinger og deres stejle holdning til hinanden er det umuligt ikke at opleve en spejling af konflikterne ind i skolerne, både blandt elever og lærere. Vi drøftede, hvordan vi sammen kan prøve at imødegå opsplitningen. Måske er der basis for et fremtidigt samarbejde?

Om søndagen deltog jeg i de to gudstjenester Ramzi afholdt, i henholdsvis Cap Elias og Zahle. Det er altid spændende at opleve andre liturgier og fornemme menighedens engagement og samhørighed med præsten. Og gudstjenesten i den evangeliske kirke, som jeg oplevede den, er meget forskellig fra vores folkekirkelige højmesse. Der er færre salmer, og flere tekstlæsninger. En enkelt af læsningerne er 'spørgsmål-svar' mellem præst og menighed – uden at jeg forstod de arabiske ord mindede det om uddrag fra Luthers lille katekismus. Jeg fornemmede også at prædikenen var mere bundet til dagens tekster, end det vi er vant til – men det kan jo bare være Ramzis måde at gøre det på (jeg ved i hvert fald at Linda taler mere frit og uden manuskript!). Jeg medbragte en lille video, hvor Eva synger velsignelsen, først alene og derefter sammen med menigheden. Både Ramzi og Linda virkede overraskede over, at Eva gør det ved hver højmesse. Og jeg tror, de var meget fascineret af den måde at gøre det på – af den varme følelse sangen giver. Jeg vil meget gerne planlægge vores fællesrejse sådan, at vi oplever gudstjenester hos både Linda og Ramzi.

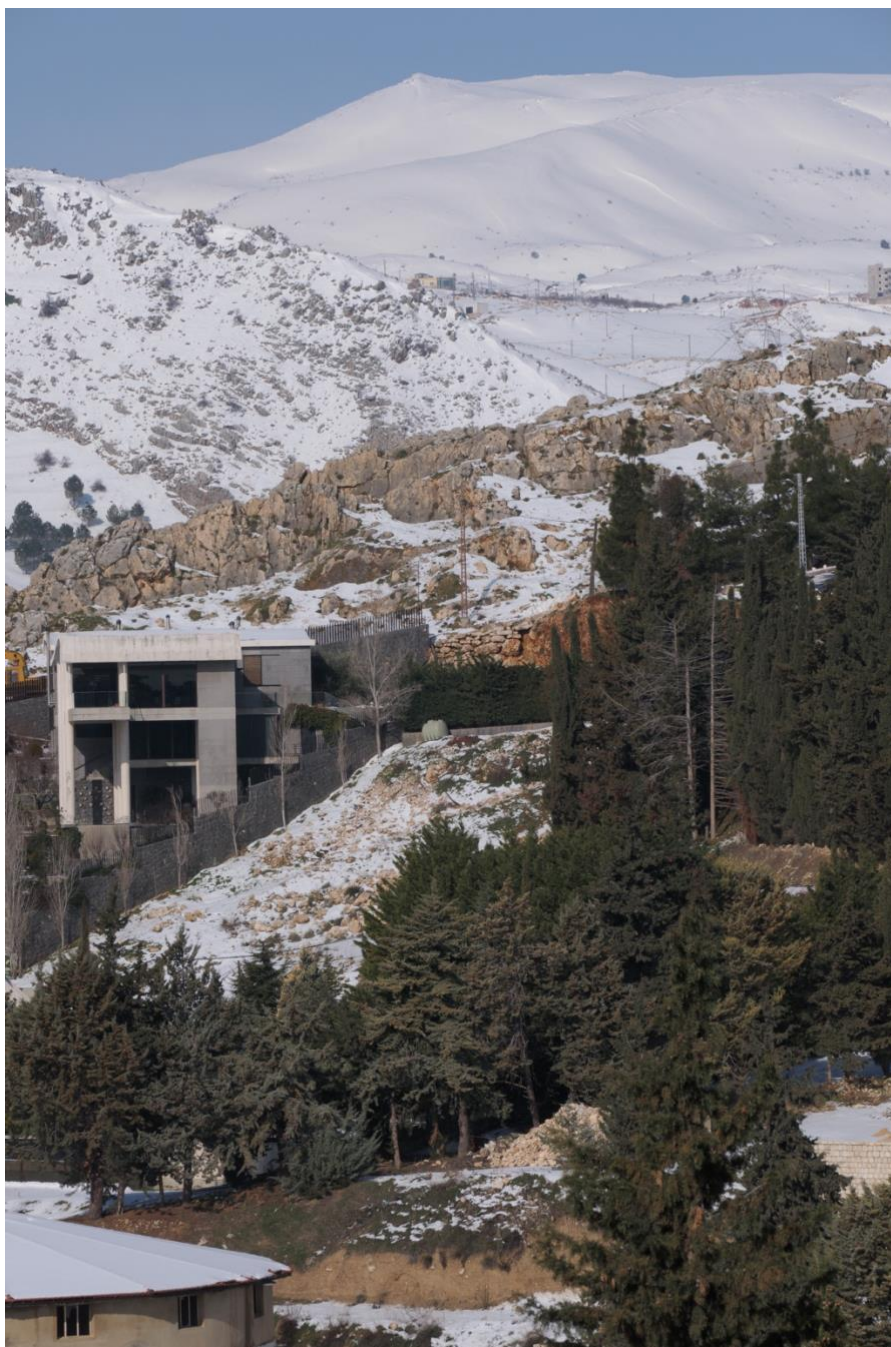
I Zahle havde jeg en anden, mere problematisk erfaring, i relation til mellemreligiøs dialog, accept og forståelse. Jeg mødte én af Ramzis venner – en meget belæst libanesiske pastor fra en presbyteriansk kirke i Dallas, TX. Da jeg blev introduceret som dansker, spurgte han: "Så er du vel lutheraner?" "Ja, det er jeg vel." "Er du liberal eller konservativ?" "Meget liberal!" – Og så skal jeg love for, at jeg fik en teologisk lektion, understøttet af citater fra både de gamle kirkefædre, fra Calvin og fra Luther! I stedet for libanesernes og faktisk store dele af menneskehedens øjeblikkelige elendighed med fattigdom og nød, var hans fokus dels på ligestilling mellem kønnene, der, som jeg forstod på ham, skulle ses i relation til Gud, der elsker alle uanset køn, og ikke i forhold til hverken arbejdslivet (kvindelige præster)

eller privatlivet (kvinder tilbage i køkkenet). Dels skulle homoseksuelle 'helbredes' ad religiøs vej, som om deres 'lidelse' kunne sammenlignes med et brækket ben!

Imads faste overbevisning og ihærdighed efter at overtale fremfor at overbevise, umuliggjorde enhver accept af divergerende holdninger. I et sådant religiøst klima er der tydeligvis langt til en anerkendende dialog mellem parter af forskellig observans. På den anden side har det altid været sådan i Libanon, og derfor har man altid bekriget hinanden! På fællesturen stikker vi fuldt bevidst hånden med i denne hvepserede, for ved selvsyn at opleve udfordringerne og måske for også at forstå de – meget mindre – udfordringer nogle oplever i Danmark med andre trossamfund end folkekirken.

Alligevel er der grundlag for håb. Lindas prædikener streames og ses af mange af Mellemøstens 'mørkemænd' – ikke fordi hun er kvinde, for ideen om kvindelige præster hader de, men fordi hendes mod, sociale engagement og inddragende tilgang taler til det bedste i os alle, uanset hvordan vi læser den skrift, vi nu engang er vokset op med og ind i.

Jeg kan love en fællestur til Libanon, der på alle måder bliver anderledes, engagerende og en dyb personlig oplevelse! Vi skal 'bagom' turistbrochurerne glansbilleder, om på bagsiden af Libanon og møde landets 'rigtige' mennesker!

Zahle klædt i sne

